Preventivní program Základní školy Chlumčany, okres Plzeň-jih

Program prevence rizikového chování pro plně organizovanou, malou, úplnou, vesnickou Základní školu Chlumčany, okres Plzeň-jih.

ÚVOD

Výchova žáků k předcházení a minimalizaci rizikového chování a všech jeho projevů, ke zdravému životnímu stylu, ke zvládání těžkých a složitých životních situací a rozvoji pozitivního sociálního chování je nedílnou součástí života a činnosti každé základní školy.

Pokud se k problémům, které každodenně vznikají, nechceme stavět naivně, alibisticky, až lhostejně, je třeba vytvořit srozumitelný a funkční Preventivní program, který vychází z konkrétních podmínek, konkrétní situace a rizik dané školy.

Program prevence rizikového chování pro Základní školu v Chlumčanech obsahuje cíl Preventivního programu, úvodní zdůvodnění aktivit a činností v oblasti prevence rizikového chování, vysvětlení základních pojmů spojených s tímto celospolečenským problémem, některé formy a projevy rizikového chování, rozdělení kompetencí a úkolů pro vedení školy, výchovného poradce, metodika prevence, jednotlivé třídní učitele a ostatní pracovníky ve škole.

Vlastní plán prevence rizikového chování pro ZŠ Chlumčany na školní rok 2019/2020 je tvořen zásadami, na kterých se společně dohodl pedagogický sbor a hlavními riziky, zjištěnými monitoringem, pozorováním a diskusemi o problémech jednotlivých tříd v rámci provozních porad a pedagogických rad. Dále jmenuje konkrétní specifické a nespecifické činnosti zaměřené na zkvalitnění klima tříd a školy, projekty a projektové dny, spolupráci s organizacemi činnými v oblasti prevence rizikového chování a další preventivní opatření a aktivity. Důležité je i hodnocení a závěry z předchozího školního roku 2018/2019.

Preventivní program obsahuje též Krizový plán, přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování a seznam spolupracujících organizací a spolků.

OBSAH:

Cíl preventivního programu

Základní podmínky Základní školy Chlumčany, okres Plzeň-jih

Základní pojmy používané v prevenci rizikového chování

Některé formy a projevy rizikového chování

Kompetence a role v prevenci rizikového chování

Plán prevence rizikového chování na školní rok 2019/2020

Závěry a doporučení z hodnocení předchozího školního roku 2018/2019

Povinné přílohy

-Krizové plány

-Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování

-Spolupráce s organizacemi, spolky atd. v oblasti primární prevence

Závěr

Cíl preventivního programu

Preventivní program poskytuje žákům, rodičům, pedagogickým pracovníkům a hodnotící veřejnosti co nejvíce informací v oblasti prevence rizikového chování.

Základním cílem Preventivního programu je umožnit žákům cestu ke zdravému životnímu stylu, vést je k odpovědnosti za vlastní chování, umožnit aktivně využívat volný čas, podporovat vlastní aktivity žáků a jejich komunikační dovednosti.

Základní podmínky Základní školy Chlumčany, okres Plzeň-jih

Základními podmínkami se rozumí poloha obce, její vybavenost, obyvatelé a jejich životní styl, základní škola – počet žáků, počet tříd, pedagogičtí pracovníci atd.

Základní škola, Komenského 154 se nachází v obci Chlumčany. Obec leží 15 km jihozápadně od Plzně. Další větší blízká města jsou Dobřany a Přeštice. Spíše průmyslový ráz obce ovlivnila těžba a zpracování kaolinu. Dva velké a několik menších závodů přivedly do Chlumčan větší množství nových obyvatel, z nichž většina bydlí v rozsáhlé sídlištní zástavbě a další v ubytovně zřízené z bývalého KD. V Chlumčanech dnes žije asi 2500 obyvatel. V obci byl zbudován rozsáhlý kulturní dům s kinosálem, dnes sloužící spíše jako ubytovna, sportovní areál s fotbalovými hřišti a tenisovými kurty, areál základní školy s tělocvičnou a víceúčelovým hřištěm, závodní střelnice, požární zbrojnice, knihovna a zdravotní středisko.

Škola se skládá z komplexu tří navzájem propojených budov. Stará budova školy byla vystavěna v roce 1914, nová budova a tělocvična v letech 1965-1966. Součástí školního komplexu je též víceúčelové sportovní hřiště a ekologická školní zahrada, kde se nachází přírodní učebna.

ZŠ Chlumčany je plně organizovaná, vesnická škola s I. a II. stupněm. Kapacita školy je 350 žáků, není zcela naplněna. V současné době do školy dochází 213 žáků. Součástí školy jsou též dvě oddělení školní družiny s ranním a odpoledním provozem. ŠD využívá 50 žáků 1. stupně.

Ve škole se nachází 9 kmenových tříd a 6 odborných učeben, ve školním roce 2012-2013 byla nově vybavena počítačová učebna, ve školním roce 2014-2015 kuchyňka. ŠD má vlastní prostory. Ve škole je jídelna s kapacitou 300 obědů denně. Žákům je k dispozici studovna se školní knihovnou, v současné době je využívána ŠD. Žáci mohou využívat přístup k internetu v počítačové učebně, od loňského školního roku v prostorách celé školy.

Ve škole pracuje 18 pedagogických pracovníků a 9 nepedagogických zaměstnanců. Délka praxe pedagogických pracovníků je přes 20 let. Všichni učitelé mají vysokoškolské pedagogické vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání doplněné pedagogickým minimem. Aprobovanost výuky je kolem 85%. Všichni učitelé se účastní průběžně dalšího vzdělávání.

K dlouhodobým projektům na škole patří Adopce na dálku, Environmentální výchova – recyklohraní, činnost Školního sportovního klubu (20 let), projekty Zdravé zuby a Mléko a ovoce do škol. Dlouholetou tradici má Chlumčanský dětský pěvecký sbor. Oblíbený je projekt Kamarád.

- Spolupráce s místní samosprávou je dobrá.
- Od roku 2006 byla zřízena tříčlenná Školní rada.
- Je vydáván školní časopis Chlumčánek a Informační zpravodaj pro rodiče.
- Pedagogové přispívají do obecního časopisu Chlumčanský občasník
- Škola má vlastní webové stránky.

Riziková místa ve škole: školní šatny, spojovací chodby, toalety, prostory školní tělocvičny a jídelny. Na všech rizikových místech je zajištěn pedagogický dozor. Žáci poučeni o chování a bezpečnosti.

Základní pojmy používané v prevenci rizikového chování

Základními pojmy se rozumí výrazy používané v prevenci rizikového chování.

Rizikové chování je takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a jiných rizik.

Primární prevence jsou veškeré aktivity prováděné s cílem předejít rizikovému chování

Prevence je i sekundární a terciální.

Sekundární prevence je zaměřená na rizikové jedince a skupiny, u nichž je zvýšená pravděpodobnost vzniku rizikového chování. Snahou je ovlivňovat a eliminovat negativní vlivy.

Terciální prevence se orientuje na jedince či skupiny, které už se rizikového chování dopouštějí. Jde o nápravu nebo zmírnění negativních důsledků.

Specifická primární prevence jsou programy a aktivity zaměřené na specifický problém, formu a projev rizikového chování (např. problémem je rizikové chování v silniční dopravě, specifickou prevencí bude využití dopravního hřiště).

Specifická primární prevence je všeobecná, selektivní a indikovaná.

Všeobecná prevence je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika.

Selektivní prevence je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování.

Indikovaná prevence je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence jsou veškeré aktivity podporující zdravý životní styl, smysluplné využívání volného času. Patří sem například různé kroužky a zájmové útvary.

Preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený na celou problematiku rizikového chování. Vychází ze strategie školy, je zpracován školním metodikem prevence ve spolupráci s ostatním pedagogickým sborem, podléhá kontrole a je vyhodnocen na konci roku pedagogickou radou. Dané hodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

Plán prevence rizikového chování je souhrn aktivit, projektů a projektových dnů v daném školním roce, zaměřených na prevenci rizikového chování.

Cílová skupina je jasně definovaná a zdůvodněná skupina. Při jejím výběru se respektují specifické problémy a potřeby členů skupiny. Cílové skupiny na ZŠ Chlumčany jsou žáci ZŠ, pedagogičtí pracovníci ZŠ a rodiče žáků ZŠ.

Některé formy a projevy rizikového chování

Užívání a experimentování s drogami a návykovými látkami.

Patří sem alkohol – pivo, víno a lihoviny, tabák a tabákové výrobky – cigarety, žvýkací tabák, doutníky a tabák do dýmek, produkty konopí – marihuana a hašiš, stimulanty – pervitin, extáze, kokain, opiáty – heroin, morfin, braun, opium, halucinogeny – LSD, lysohlávky, durman, léky – například valium, neurol, xanax, rohypnol a lexaurin.

Poruchy příjmu potravy.

Jedná se především o mentální anorexii, bulimii, obezitu, špatný stravovací režim a složení stravy.

Šikana a všechny formy intolerance.

Jako šikana bývá označována záměrná a vědomá touha ubližovat druhému, omezovat jeho práva a svobody za účelem zisku, nemůže-li se oběť bránit, a vyvolávat u něj stres. Stres je vyvoláván nejen tím, co se děje, ale také strachem z toho, co by se stát mohlo. K taktice šikanování může patřit hrubé zesměšňování, neustálé kritizování, urážky, pomluvy a nerozumné požadavky. Jedinou definicí však nelze vystihnout všechny stránky šikany.

Do této formy rizikového chování řadíme šikanování spolužáků, kyberšikanu, rasizmus, nacionalizmus, xenofobii, ageizmus a homofobii.

Patologické hráčství a návykové činnosti s tím spojené, závislost na nových komunikačních technologiích

Hraní sázkových automatů, sázení, karetní hry, netolismus, on-line komunity a kybergrooming, což je seznamování se po internetu, jsou velmi nebezpečnou formou rizikového chování.

Agresivní chování

K této formě řadíme rvačky, ale i náznaky kopů, úderů a chvatů mezi žáky. Velmi rozšířená je verbální agresivita, což je používání hrubých a vulgárních výrazů ve slovním projevu žáků. Objevuje se už i agresivita vůči zaměstnancům školy a návštěvníkům. Bohužel je nutné zmínit i použití zbraní – nože, kameny, tyče atd.

Rizikové sexuální chování.

Sexuální obtěžování, zneužívání a předčasný sex, nechtěné předčasné těhotenství. Velké nebezpečí představují pohlavní choroby – AIDS, kapavka, syfilis atd.

Rizikové chování v silniční dopravě.

Řadíme sem podceňování rizik v silniční dopravě, nedodržování pravidel v silničním provozu a řízení motorového vozidla bez oprávnění.

Trestná činnost, krádeže a podvody.

Nebezpečné koníčky například pyrotechnika.

Vandalismus, sprejerství a ničení majetku.

Sektářství a extremismus.

Patologické lhaní.

Syndrom týraného dítěte.

Sportovní a jiný doping.

Sociální vyloučení a závislost na špatném vzoru.

Přímé záškoláctví a forma záškoláctví se souhlasem rodičů.

Záškoláctvím se souhlasem rodičů je myšlena neodůvodněná absence žáka omluvená rodiči.

Všem formám a projevům rizikového chování je třeba věnovat zvýšenou pozornost!

Kompetence a role v prevenci rizikového chování

Rozdělení kompetencí a rolí zahrnuje organizaci a řízení prevence rizikového chování u žáků. Každému účastníku procesu prevence jsou přiděleny pravomoci a úkoly.

Vedení školy – ředitel školy a zástupce ředitele

Vytváří základní podmínky nutné pro předcházení rizikovému chování. Získává finanční prostředky potřebné pro realizaci preventivního programu. Spolupracuje s místní samosprávou při vytváření podmínek pro zdravý životní styl. Monitoruje a vyhodnocuje situaci ve škole. Zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole. Jmenuje školního metodika prevence, zajišťuje a kontroluje jeho další vzdělávání. Koordinuje a kontroluje tvorbu preventivního programu. Podporuje týmovou spolupráci při tvorbě, realizaci a vyhodnocování preventivního programu. Zapracovává do školního řádu a vnitřního řádu školy řešení konkrétních aktuálních problémů. Spolupracuje s dalšími subjekty činnými v prevenci rizikového chování, například s okresním metodikem prevence v pedagogicko-psychologické poradně, Orgánem sociálně-právní ochrany dětí, Policií ČR atd.

Školní metodik prevence rizikového chování

Metodická a koordinační činnost, informační a poradenská činnost

Metodicky vede pedagogické pracovníky v oblasti prevence rizikového chování. Koordinuje a připravuje tvorbu preventivního programu. Koordinuje a kontroluje aktivity, které vychází z preventivního programu. Spolupracuje s místní samosprávou v oblastech spojených s problematikou rizikového chování a jeho důsledky. Vede písemnosti s tématikou prevence. Shromažďuje odborné zprávy z poradenských služeb o problémových žácích. Připravuje podmínky pro integraci. Spolupracuje s jednotlivými třídními učiteli při monitorování, vyhledávání a zachycení známek rizikového chování. Prezentuje výsledky v oblasti prevence rizikového chování žáků.

Výchovný poradce

V oblasti prevence rizikového chování výchovný poradce zajišťuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům. Vyhledává a doporučuje šetření žáků vyžadujících zvláštní pozornost a potřeby. Shromažďuje odborné zprávy. Organizuje kariérové poradenství, například pomoc při volbě povolání, poradenství zákonným zástupcům žáků, spolupráci s ostatními poradenskými subjekty atd.

Třídní učitel

Spolupracuje se školním metodikem prevence rizikového chování. Podílí se na tvorbě, realizaci a kontrole preventivního programu. Motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu s vnitřním řádem školy. Dbá na jejich důsledné dodržování. Zodpovídá za vytvoření bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klima ve třídě. Podporuje zdravé vztahy mezi žáky. Monitoruje situaci ve třídě. Zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru. Garantuje a zajišťuje spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků. Získává a udržuje si přehled o žácích a jejich rodinném zázemí. Třídní učitel by měl rozpoznat a poznat problémy svých žáků jako první.

Další pedagogičtí pracovníci

Každý člen pedagogického sboru by se měl seznámit s problematikou prevence rizikového chování. Spolupracuje s vedením školy, školním metodikem prevence a jednotlivými třídními učiteli. Monitoruje situaci ve třídě ve svých vyučovacích hodinách. Zjištěná rizika nepodceňuje, nebagatelizuje, ani zbytečně nezveličuje. Podílí se na tvorbě a realizaci preventivního programu. Zařazuje vhodná témata s problematikou minimalizace rizikového chování do svých vyučovacích hodin. Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňování prevence rizikového chování u žáků bylo prováděno komplexně ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká.

Plán prevence rizikového chování na školní rok 2019/2020

Plán prevence rizikového chování ZŠ Chlumčany obsahuje zásady při prevenci, na kterých se dohodl sbor pedagogů, aktuální rizika zjištěná monitorováním situace ve škole, specifické a nespecifické činnosti zaměřené na tato rizika, upozornění na krizový plán, klady a zápory, které ukázal předchozí školní rok 2018/2019 a z toho plynoucí závěry.

Hlavní cíle pro letošní školní rok jsou: spolupráce s odborníky, zlepšení spolupráce s rodiči, individuální práce s problémovými žáky a jejich rodiči a předcházení problémových situací. Využívání metodického doporučení MŠMT pro práci s individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků. Ověření možnosti zapojení do On-line systému jednotné evidence preventivních aktivit, On-line systému výkaznictví.

Zásady prevence rizikového chování žáků.

Na těchto dlouhodobých zásadách používaných v prevenci rizikového chování se dohodl pedagogický sbor Základní školy Chlumčany, okres Plzeň-jih při pravidelných měsíčních provozních poradách. Měly by sloužit kvalitnější prevenci. Postupně budou doplňovány o nové podněty.

- Prevence rizikového chování ve škole je týmová práce, na které se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci, ale i další, například rodiče, externí spolupracovníci, přátelé školy, žáci atd.
- Nepodceňujeme, ale ani nepřeceňujeme rizika, nejsme naivní ani alibisté, jsme důslední
- V jednotě je síla, proto se snažíme k problémům přistupovat jednotně.
- K problémům se vyjadřujeme objektivně, ukazujeme rizika, ale zmíníme i zisky.
- Špatné je škatulkovat žáky, každý projev rizikového chování řešíme individuálně.
- Zákazy se nic nevyřeší, proto nezakazujeme, nevyhrožujeme, nemoralizujeme, ale vysvětlujeme, pomáháme, jsme-li o pomoc požádáni, poradíme.

- Nejsme neomylní, nevíme-li si rady, je nutné využít pomoci odborníků. Nekompetentní řešení problému může nadělat více škod než užitku.
- Každý problém má svoji příčinu, proto ji hledáme a snažíme se ji objasnit.
- Nepodceňujeme význam vnějších vlivů, například medií, moderních komunikačních technologií atd.
- Odkládáním řešení se problém jen zhoršuje, proto jednáme rychle a aktuálně.
- Velký význam v prevenci rizikového chování má klima školy. Ve všech vztazích, které se vytváří v průběhu pedagogického procesu, pěstujeme vzájemnou důvěru.
- V dobrém kolektivu nejde jen o vzájemnou inspiraci, ale i vzájemnou kontrolu, pomáhající vyhnout se chybám.
- Efektivní prevence musí vždy odpovídat věku žáků, vyhýbá se stereotypům, týká se podstatné části žáků, je interaktivní. Případná sankce by vždy měla být realizovatelná.

Formy rizikového chování, kterým je nutné věnovat zvláštní pozornost.

Každý pedagogický pracovník ZŠ Chlumčany označil největší rizika, které ve škole pozoroval a evidoval. Z těchto poznatků byl vytvořen seznam projevů a forem rizikového chování, kterým je nutno věnovat zvýšenou pozornost.

- Podceňování rizik v silniční dopravě – všechny ročníky
- Experimentování a užívání drog, škodlivých a návykových látek a činností, hlavně kouření a alkohol, závislost na moderních komunikačních technologiích – všechny ročníky
- Vulgární vyjadřování, náznaky agresivity a slovní agresivita – všechny ročníky
- Nesnášenlivost a vztahy mezi spolužáky ve třídě, šikana – všechny ročníky
- Záškoláctví a hlavně jeho skrytá forma se souhlasem rodičů – všechny ročníky

  Záškoláctví s podporou rodičů je třeba věnovat pozornost, nutná je důslednost.
- Poruchy příjmu potravy, hlavně špatné stravovací návyky a složení stravy - třetí až devátý ročník
- Problematické sexuální chování – šestý až devátý ročník
- Vandalismus a úmyslné ničení školního majetku- všechny ročníky

Specifické činnosti, projekty a projektové dny v prevenci rizikového chování.

Jedná se o konkrétní formy realizace prevence rizikového chování.

Podceňování rizik v silniční dopravě – cílové skupina všichni žáci

- předmět Dopravní výchova jako volitelný, další předměty Vl, Tv, Vz, jejich obsah a zaměření na prevenci (vyučující předmětu)
- výuka a výcvik na dopravním hřišti v Blovicích pro 4. až 6. ročník (třídní učitelé a garant předmětu Dopravní výchova)
- účast v dopravně-bezpečnostní soutěži BESIP, pořádané Policií ČR pro 5. až 8. ročník (vedení školy a garant předmětu Dopravní výchova), příprava na soutěž
- projektový Den Země (dopravní situace v obci) pro 1. až 9. ročník (vede určený vyučující, zapojí se všichni členové pedagogického sboru, vhodná je pomoc z řad rodičů, na konkrétní náplni projektu se účastní i žáci)
- projektové dny OČZMU – první pomoc, Den zdraví

Experimentování a užívání drog, škodlivých a návykových látek, hlavně kouření a alkohol, závislost na moderních komunikačních technologiích – cílová skupina žáci 2. stupně

- projektový Den zdraví pro 6. až 9. ročník (vyučující předmětů Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, třídní učitelé) – uskuteční se v únoru 2020
- využívání přednášek dle nabídky zaměření na dané, vzniklé problémy, vyučovací předmět Výchova ke zdraví 7. – 9. ročníku
- projektový Den Země (mapování a částečný úklid míst navštěvovaných mládeží), na realizaci se podílí celý pedagogický sbor, vhodná je spolupráce s místní samosprávou a aktivity žáků – duben 2020

Nesnášenlivost a vztahy mezi spolužáky – cílová skupina jsou všichni žáci

- program PPP Plzeň-jih (p. Žižka) Mapování vztahů/kázně ve třídě tj. diagnostika problémového kolektivu třídy, nebo Intervenční program pro skupinu zasaženou rizikovým chováním (vztahy, kázeň) tj. 4 až 7 setkání po 3 hod. se souhlasem zákonných zástupců žáků (školní metodik prevence a třídní učitel v 8. ročníku, dle potřeby)
- projekt Kamarád, ve kterém žáci 9. ročníku pomáhají žákům a vyučujícím v 1. ročníku. Starší žáci jsou patrony mladších spolužáků, připravují pro ně akce (mikulášská nadílka, pasování na čtenáře, vycházky a výlety atd.), pomáhají mladším spolužákům a chrání je (školní metodik prevence, třídní učitelé 1. a 9. ročníku, žáci)
- projektový Den Evropy pro 1. až 9. ročník (vede určený vyučující cizího jazyka, podílí se všichni členové pedagogického sboru, vhodná je spoluúčast rodičů)
- spolupráce a spoluorganizace žáků vyšších ročníků u sportovních soutěží pořádaných v obci (minikopaná, florbal, vybíjená a atletika), zajistí vyučující Tělesné výchovy s pomocí žáků

- projektový Den ochrany člověka za mimořádných událostí pro 1. až 9. ročník (všichni pedagogičtí pracovníci, vhodné domluvit spolupráci se zájmovými organizacemi v Chlumčanech, vhodné je i zapojit žáky vyšších ročníků do organizace projektu)
- Charitativní činnost (adopce na dálku, Tříkrálová sbírka, adopce zvířátka v ZOO Plzeň), zajistí vedení školy a pověřený vyučující. Prostředky žáci získají vlastní činností (prodej výrobků, dobrovolné vstupné Den otevřených dveří atd.)

Vulgární vyjadřování, náznaky agresivity a slovní agresivita – cílová skupina všichni žáci

- Zařazení vhodných témat do hodin českého jazyka, fungování Knihobudky v budově školy
- návštěva vhodného divadelního představení v Divadle Alfa Plzeň, večerní návštěva divadla žáků 8. a 9. ročníku (vyučující Českého jazyka a třídní učitelé)
- podpora čtenářské gramotnosti (pasování na čtenáře, recitační soutěž, antikvariátní prodej knih mezi žáky, výtvarná a literární soutěž, činnost školní knihovny atd.), zajistí vyučující Českého jazyka a Výtvarné výchovy, třídní učitelé a pomoc z řad rodičů
- návštěva vhodného soudního líčení pro žáky 9. ročníku (výchovný poradce, vedení školy, školní metodik prevence a vyučující předmětu Občanská výchova) - dle možnosti
- instalace a fungování Schránky důvěry ve škole (školní metodik prevence)
- vydávání školního časopisu Chlumčánek (pověřený vyučující, žáci 5. – 9. ročníku)

Záškoláctví, skryté záškoláctví – cílová skupina žáci a rodiče

- informování rodičů žáků formou Informačního zpravodaje o problematice záškoláctví (vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce), 2. stupeň v ŽK
- monitoring a osvěta v třídnických hodinách (třídní učitelé), důslednost při kontrole docházky a omluvenek, omezení prodlužování prázdnin (červnové dovolené)
- činnost Školního sportovního klubu (zvýšení kondice žáků), zajistí předseda ŠSK a vyučující předmětu Tělesná výchova
- činnost kroužků a další zájmová činnost
- projektový Den zdraví

Poruchy příjmu potravy (hlavně špatné stravovací návyky) - cílová skupina všichni žáci

- projektový Den zdraví (přednáška) – v únoru 2020
- podpora projektů Mléko a ovoce do škol (vedení školy)
- lékařská přednáška s danou problematikou pro žáky 8. a 9. ročníku, na kterou naváže přednáška se sexuální náplní (vyučující předmětů Výchova ke zdraví a Přírodopis)

Další specifické činnosti

- projektový den k 20. výročí založení ŠSK – září 2019
- organizace Dětských rybářských závodů ve spolupráci s místním sdružením rybářů dle možnosti
- Den otevřených dveří
- výstava dětských prací na Den Chlumčan (žáci, vyučující předmětů Výtvarná výchova a Svět práce, místní samospráva a rodiče žáků)

Nespecifické činnosti

- volnočasové aktivity a kroužky, podpora činnosti, zapojení vedoucích z řad rodičů
- sportovní činnost v rámci Školního sportovního klubu, účast v celostátních akcích McDonald´s cup, Florbal cup, Preventan cup, Basket cup, Pohár rozhlasu, Školní cena Fair Play Českého olympijského výboru, Pohár hejtmana Plzeňského kraje, projekt Sportuj ve škole – Hodina sportu navíc AŠSK ČR, celostátní Sportovní liga ZŠ, účast v soutěžích a přehlídkách v rámci okresu (výbor ŠSK, vyučující předmětu Tělesná výchova, rodiče žáků, sportovně aktivní žáci)
- činnost Chlumčanského dětského sboru, koncerty a přehlídky
- údržba a využívání Školní ekologické zahrady a školního víceúčelového hřiště
- rozumné využívání nabídky kulturních, regionálních a dalších subjektů a jejich programů a projektů, na výběru se podílí všichni zainteresovaní v pedagogickém procesu
- projekty dle návrhů vyučujících například Den v pravěku (6. roč.), vánoční a velikonoční dílny atd.
- výroba a prodej výroků (Vánoce, Velikonoce) pro charitativní účely

Plán specifických a nespecifických činností je otevřený program vhodně doplňovaný dle potřeby prevence rizikového chování na škole. Plnění plánu průběžně kontroluje pedagogický sbor na pravidelných provozních poradách. Žáci, rodiče, veřejnost a pedagogové jsou o plánu a jeho plnění informováni prostřednictvím informačního panelu ve škole.

Krizový plán

- obecně je postup řešení konkrétní situace popsán v Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Podrobný Krizový plán viz Povinné přílohy.

Závěry z hodnocení předchozího školního roku

Pedagogický sbor ZŠ Chlumčany zhodnotil předešlý školní rok na pedagogické radě. V problematice rizikového chování konstatoval klady, jež je do budoucna dobré rozvíjet a využívat např. pohybová a sportovní aktivita žáků, zlepšení stravovacích návyků, malý počet projevů agresivního chování, minimální počet krádeží mezi žáky atd.

Zároveň se objevují problémy a zápory, jímž je nutné čelit a omezovat jejich vliv na jednání žáků.

Klady

- dobrá znalost prostředí (většina vyučujících je místní a na škole pracuje přes deset let, vlastní děti navštěvují nebo navštěvovaly školu)
- poměrně malý kolektiv (snazší domluva)
- dobré zázemí (dostatek prostor, hřiště, zahrada, učebny, vybavenost a pomůcky atd.)
- dobrá spolupráce s místní samosprávou a organizacemi působícími v obci
- práce s integrovanými žáky (škola má k dispozici dva asistenty)

Zápory

- velké prostory na dohled nad žáky (spojovací chodby, zahrada proto nutnost dozorů)
- umístnění školy v centru obce (velký silniční provoz, hluk atd.)
- horší komunikace a spolupráce s některými rodiči, hlavně docházka a chování
- snadná dostupnost zdraví škodlivých látek v obci
- celostátně se objevující problémy (některé děti na prvním stupni si nadávají a fyzicky se napadají, žáci druhého stupně ignorují či bojkotují výuku a rodiče málo spolupracují)
- vandalismus, ničení školního majetku
- poměrně velká úrazovost žáků, přestože došlo k zlepšení
- vztahy a chování u žáků přecházejících z 1. na 2. stupeň ZŠ
- zneužívání a závislost na nových moderních technologiích

Zvláštností je velký rozdíl v počtu dívek a chlapců v některých ročnících. Poměr v počtu chlapců a dívek se změnil ve prospěch dívek, ovšem v 1. ročníku je 20 chlapců a jen 4 dívky.

Celý proces prevence rizikového chování je postaven na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivnosti a uvědomělosti, názornosti a přiměřenosti. Preventivní program pro ZŠ Chlumčany, okres Plzeň-jih má ambice naplňovat tyto principy, stát se efektivním a účinným programem prevence.

POVINNÉ PŘÍLOHY

Krizový plán

Krizový plán školy
Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve školním prostředí dojde. Je pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky a rodiče. V krizovém plánu jsou popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací.

Výchovný poradenský systém na škole se řídí vyhláškou č. 72/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Ředitel školy Mgr. Irena Rampichová
Zástupkyně ředitele školy Mgr. Renata Vastlová
Výchovný poradce Mgr. Jaroslava Říhová
Školní metodik prevence Jiří Zahálka
Zpracováno dle Metodického doporučení MŠMT č.j. MSMT-21149/2016.

1. Šikana, kyberšikana

1. Rozhovor s obětí/obětmi
2. Rozhovor s agresorem/agresory
3. Nalezení svědka/svědků
4. Zajištění ochrany oběti/obětí
5. Jednání s rodiči dotčených žáků

Ze všech jednání pořizujeme zápis s podpisy zúčastněných. Pro potrestání agresora využíváme výchovných opatření – viz školní řád.

6. Při pokročilé šikaně nahlášení policii
7. Výchovná komise

Řešení:
1. Práce se třídou
2. Při pokročilé šikaně konzultace a řešení s okresním metodikem prevence

2. Návykové látky

V případě, že do školy přijde žák/žáci již pod vlivem NL.
1. Je-li žák/žáci pod vlivem návykových látek, zavoláme záchrannou službu. Informujeme vedení školy, které okamžitě kontaktuje zákonného zástupce a PČR. Provedeme šetření ve třídě za účelem zjištění situace mezi spolužáky.
2. Přivoláme zákonného zástupce do školy, informujeme o dané situaci a navrhujeme řešení (odborníci, léčba, atp.)
3. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.

V případě že žák/žáci požijí NL ve škole.
1. Pokud žák do školy návykovou látku přinese, bude zajištěna a bezpečně uložena do školního trezoru s informacemi o nálezu (NL vložena do obálky, přelepena, opatřena razítkem, čas, datum a místo nálezu).
2. Nález hlásíme PČR a neprodleně zákonným zástupcům
3. Přivoláme zákonné zástupce do školy a doporučujeme návštěvu odborníka.
4. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.

Řešení
1. Práce se třídou
2. Konzultace a beseda s okresním metodikem prevence
3. Kontakty na odborníky, spolupráce s rodiči

3. Záškoláctví

1. Zák. zástupce je povinen informovat neprodleně třídního učitele o nepřítomnosti žáka. V případě, že se tak nestane, třídní učitel kontaktuje zákonného zástupce.
2. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru. Pokud má žák víc než 10 neomluvených hodin, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis. Škola zasílá oznámení o zanedbání školní docházky OSPOD Plzeň-jih.
3. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání

školní docházky Policii ČR.
4. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.

4. Rasismus

1. V případě zjištění rasového, či xenofobního útoku zajistí TU okamžitě bezpečnost případné oběti.
2. Zklidnění situace ve třídě, pozitivní působení na spolužáky.
3. Oznámí skutečnost zákonným zástupcům agresora i oběti.
4. Informuje PČR dle závažnosti situace.
5. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.

Řešení:

1. Práce se třídou
2. Při pokročilé šikaně konzultace a řešení s okresním metodikem prevence.

5. Poruchy příjmu potravy

1. Po zjištění problému citlivě pracujeme s žákem, uklidníme situaci.
2. Informujeme zákonné zástupce a nabídneme kontakt na příslušné odborné pracoviště.
3. V případě zahájení léčby, se škola snaží vyjít vstříc žákovi uzpůsobením výukového programu.

6. Sebepoškození

1. Kontaktujeme oběť a zjistíme rozsah nebezpečí. V případě vážného zranění voláme záchrannou službu, informujeme zákonné zástupce postiženého žáka.
2. Zákonným zástupcům je doporučena odborná pomoc lékařů, SVP nebo dětského psychologa.

7. Vandalství a ničení školního majetku a majetku třetích osob.

1. Provedeme zjištění škody na majetku.
2. Informuje zákonného zástupce, ten je povinen uhradit způsobenou škodu.
3. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.

8. Zajištění předmětů mající charakter zbraní a zajištění předmětů, které do školy nepatří (nože, pornografie, chemikálie, atd.)

1. Žákovi jsou předměty odebrány a uloženy v ředitelně školy.
2. Okamžité informování zákonných zástupců žáka/žáků, na následné osobní schůzce jsou předměty předány.
3. V případě zbraní je neprodleně informována PČR, poté zákonní zástupci.
4. V případě podezření na zanedbání rodičovské péče, informujeme SPOD.
5. Přestupek je hodnocen dle školního řádu

9. Problémové situace týkajících se žáků s PAS

Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování

Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání /školský zákon/, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č.109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhlášky MŠMT č.48/2005 Sb., č.72/2005 Sb., č.263/2007 Sb., č.74/2005 Sb., č.15/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: MŠMT-5217/2017-1, příloha č. 22 / žáci s PAS/

Zákon č. 65/2017 Sb. – tzv. Protikuřácký zákon, platný od 31. 5. 2017

Přehled dalších platných předpisů uložen u ŠMPP

Spolupráce s organizacemi, spolky atd. v oblasti prevence rizikového chování

- BESIP Plzeň-jih, dopravní hřiště v Blovicích
- OÚ Chlumčany, exkurze na úřad, materiální a finanční zajištění
- PPP Plzeň-jih
- SPŠ Elektrotechnická Plzeň
- OSPOD Plzeň-jih
- Bezpečnost na internetu, Plzeňský kraj
- Vánoční krabice od bot, charita - DOMUS
- AŠSK ČR
- Centrum lékařské prevence, MUDr. L. Luhanová
- Policie ČR
- MP Education, sexuální výchova
- RODAS
- TJ Keramika Chlumčany
- Středisko výchovné péče, problémoví žáci
- SDH Chlumčany
- Český olympijský výbor, Česko sportuje a Cena Fair Play
- SPŠ Zdravotnická Plzeň
- Florbalová škola Kerio, Plzeň
- ZŠ Merklín

atd.